

ליוויו
למורים
החודשים
לדבר ה'

לזמר לשמד עליון

נגינה ומוזיק
בהלכה ובהשקפה

קונטרס

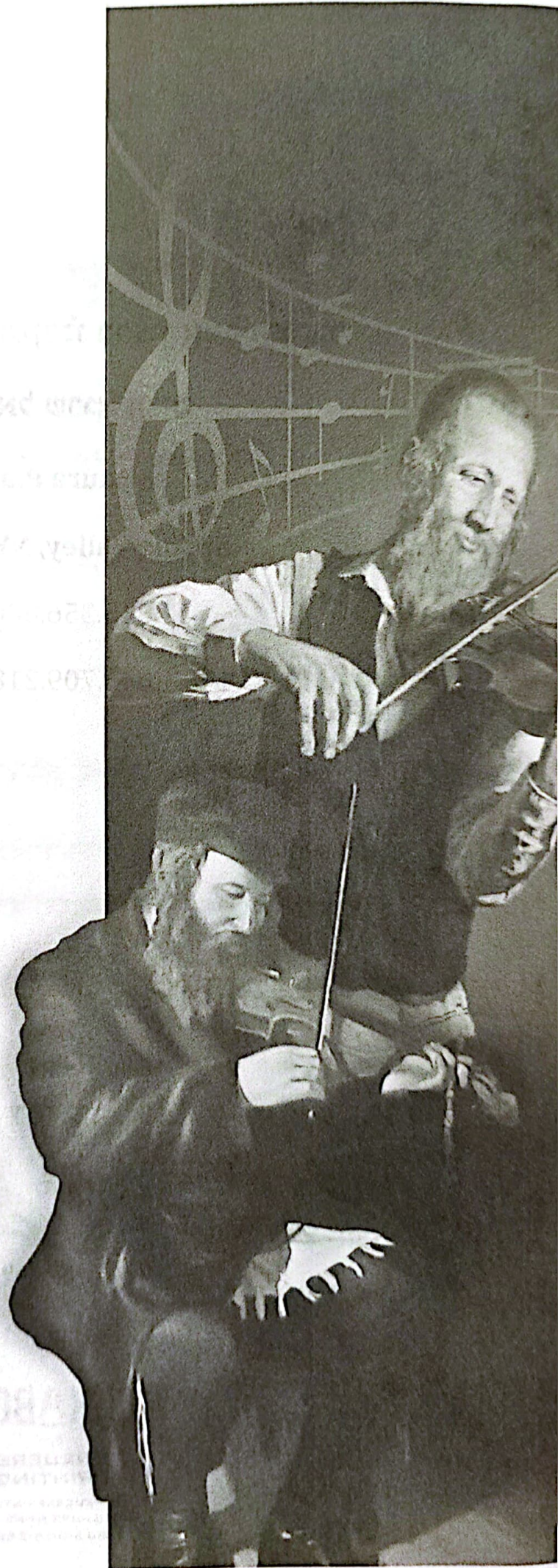
לזמר לשמך עליון

נגינה ו'מוזיק'
בהלכה ובהשקפה

מיוחד לתלמידים
החרדים לדבר השם

לקטתי וסדרתי בחמלת ה' עלי
יחזקאל שרגא ווייס
משפיע רוחני
מאנסי נ.י.

תמוז שנת תשפ"ד לפ"ק
הוצאה שלישית

הערות והארות יתקבלו ברצון אצל המחבר

יחזקאל שרגא ווייס

6 Laura Place

Spring Valley, NY 10977

845.356.8002

845.709.2181

עימוד על ידי

845-587-8494

DRUKABOOK

by:

**BREUERS
PRINTING**

INFO@BREUERSPRINTING.COM

BREUERSPRINTING.COM

1-845-306-2500

תוכן הקונטרס

..... דברים אחדים

..... הסכמות

..... יא הקדמה

..... טז פרק א: כח ומוהת של 'מוזיק' ונגינה

מהות הנגינה ו'מוזיק' ♪ כוחות שיש בנגינה ו'מוזיק' ♪ השפעה לטובה

שיש בכח ה'מוזיק' ונגינה ♪ הסכנה שיש ב'מוזיק'

..... כו פרק ב: דינים בנוגע נגינה ו'מוזיק' הכשרים

איסור לשיר מחמת זכר לחורבן ♪ הנהגה לבעל נפש ♪ כשאין הכוונה

להשיר ♪ שמחת חתן וכלה - סעודת מצוה ♪ שירים ותשבחות להשי"ת

♪ האיסור לשיר מחמת בזיון התורה ♪ עיקרא דדינא ♪ היתר ע"פ שלחן

ערוך ♪ לימודי זכות ♪ ללמוד חכמת השיר - לרכוש כלי זמר ♪ האם ראוי

לבן תורה להיות מנגן ♪ הנהגה לבן ישיבה ♪ קאנצרט ♪ ניגוני קומזיץ ♪

עופות המצפצפים

פרק ג: מקומות וזמנים מסיומים שאסורים לנגן בהם 'מוזיק' .. נד

הקדמה ♪ ימי הספירה - וימי בין המצרים ♪ כלי שיר בביהכנ"ס וביהמ"ד ♪
חזנים ומשורריהם ♪ חתונה בירושלים

סיכום לדינא ..... סא

פרק ד: נגינה ו'מוזיק' האסורים ..... סה

הקדמה ♪ שירים של ע"ז ♪ גוי'שע 'מוזיק' ♪ נגינה של צבועים ♪
עלעקטראנישע מוזיק ♪ ניגוני כלאים ♪ החויב מחאה - מוטב שיהיו
שוגגין ♪ זמר יווני ♪ ליצנות ♪ השומע בעל כרחו ♪ מנגן שאינו הגון ♪
העתקות האסורים ♪ צדיקים וחסידים שזימרו ניגוני של נכרים ♪ הנהגות
למי שיש לו כשרון לשיר ולזמר ♪ הוגה דיעות

פרק ה: מאמרים בנגינה ו'מוזיק' עפ"י פנימיות התורה ..... צד

מאמר א' ביאור שורש וכחה של 'מוזיק' ונגינה כפי המבואר בספרי קודש
מאמר ב' לבאר הצורך של נגינה להרחבת הדעת בלימוד התורה ♪ מאמר
ג' ביאור בניגון בקול רם וקול נמוך - וניגון של שמחה וניגון של תנוגה ♪
מאמר ד' כשצדיק מנגן יש עליה גם להניגון והכלי זמר עצמן

פרק ו: והשב כהנים לעבודתם, ולוים לשירם ולזמרם ..... קט

הקדמה ♪ הדרגא של ה'מוזיק' ♪ שיר של יום ♪ חצוצרות וקול שופר ♪
אופן וסדר השיר ♪ שמחת בית השואבה ♪ שירה בהבאת הביכורים ♪
חטאת ♪ שירה לכבוד ארון ברית השם

נספח: מאמר הניגון מהרה"ק מלעברטוב זי"ע הי"ד ..... קכז

הניגון מעורר הרעיונות, ומסיר דברים המעיקים את הנפש ♪ בביאור איך
הנגינה מעורר שמחה ♪ בביאור מעלת שירת דוד המלך ע"ה לפני שאול
המלך ע"ה ♪ בביאור איך הנגינה מעורר לתשובה ♪ הניגון ציור המחשבה
וכח המשכה ♪ בביאור במה שמנגנים בעת החתונה ואח"כ אומרים מוסר,
ולעומת זה גנות מדות הליצנות ♪ בביאור מ"ש חז"ל כל הנהנה מסעודת
חתן ואינו משמחו עובר בה' קולות ♪ כשהאדם הוא במצב של התפעלות
הוא מנגן ♪ כלי הניגון מעורר רעיונות הנמצאים נסתרים בתוך מצפונו הלב
♪ הניגון מחדש השגות ♪ הניגון מנתק האדם למצב אחר ♪ כח הניגון
לחזקו להנצל מכח היצר הרע ♪ כח הניגון לבטל העצלות ומעורר החשק
לעבודת השי"ת ♪ ביאור מאמר חז"ל כבד ה' מהונך אל תקרי מהונך אלא

מגרוך

דברים אחדים למהדורת תשפ"ד

הנה בחסדי השי"ת כבר עברו שמונה שנים מאת שזיכיתי להדפיס קונטרס לשמר לשמך עליון, בעת שבחמלת ה' עלי זכיתי להיות מרביץ תורה בשיבת "אור תורה - שאץ" בעיר מאנסי נא יארק יצ"ו העומד תחת נשיאות אבדק"ק שאץ הרה"ג ר' יצחק אלעזר מאסקאוויטש שליט"א, ובהנהלת בנו הראש ישיבה ידידי עוז הרה"ג ר' משה מאסקאוויטש שליט"א, אשר בין כותלי הביהמ"ד נתלבנו הדינים, ובפרט שזיכיתי לשמש שם הרב הגאון המפורסם ר' משה קעסלער שליט"א, ראש כולל אמת ואמונה וויזניץ מאנסי שהדריך אותי בכמה דברים על האמת. ומאידך גיסא התלמידי הישיבה עזרו לי הרבה בהבנת דרגת המוזיק שהיה שורה אז, ובזה היה התועלת רב, שנתבררו הדברים האין לגשת להלכה למעשה בכל סוג של מוזיק ונגינה, כפי מה שהוא. ותודה להשי"ת שבזמנו נתקבל הקונטרס ברצון אצל ת"ח, ומורי הוראה מובהקים, וגם אצל ההמון עם הצמאים לדבר ה' וחרדים על דברו לעשותם.

והנה מאז כבר ספו תמו כל הקונטרסים מן השוק, ונתבקשתי מאת כמה מחנכים ומורי הוראה להדפיס הקונטרס מחדש, ולחזור לחדש אורו. והנה כשחזרתי על פרשתא דא ראיתי שבמשך השמונה שנים נשתנה המצב של המוזיק בכמה ענינים ובעיקר שנתרבו ה'קומזיץ', ונשתנה מהותה לגמרי, וגם נתחדש הענין של 'עלעקטראנישע מוזיק', ועוד כמה דברים שצריכים לבארם ע"פ הלכה והקשפה שעדיין לא נתבארו בקונטרס הראשון. ולכן עברתי על כל הקונטרס מרישא ועד גמירא והוספתי כמה הוספות חדשות, ותקותינו אמיץ

שיעזר השי"ת שגם מהדורא זו יתקבל ברצון אצל אחינו בני ישראל החרדים והשלמים. ואני תפילה שלא אכשל בדבר הלכה.

כאן המקום להודות להשי"ת אשר לא עזב ממנו חסדו, ובטובו הגדול עדיין אני בין כותלי הביהמ"ד כמרביץ תורה לבחורי חמד ב**ישיבה קטנה ויחי יוסף פאפא מאנסי** העומד תחת נשיאות **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א**, ובהנהלת ידידי עוז הראש ישיבה הרה"ג ר' **יצחק שלמה כהן שליט"א**, ובמסירתו הנפלאה הישיבה מגדל תלמידים הגונים תלמידי חכמים ויראי השם ע"פ דרך החסידות כאוות נפשו של **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** כפי דרך המסורה לנו **מכ"ק אדמו"ר בעל ויחי יוסף זי"ע**.

ומה אדבר עוד, להודות להשם יתברך שקבע מקומי גם ב**ישיבת יודעי בינה מונקאטש מאנסי**, העומד תחת נשיאות **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א**, ובהנהלת הראש ישיבה בנו יקירו הרה"צ ר' **ירוחם פישל ראבינאוויטש שליט"א**, אשר נודע בשער בת רבים האין שהראש הישיבה שליט"א משקיע את מיטב כוחותיו לנהל הישיבה הכל ע"פ הוראת **כ"ק אדמו"ר שליט"א**, וב"ה מעשי ידיו הצליח לגדל תלמידים הגונים תלמידי חכמים ויראי ה' ע"פ דרך החסידות ע"פ דרך המסורה לנו **מכ"ק אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זי"ע**.

לא אמנע מלהזכיר את ידידי ובן משפחתי הרה"ג ר' **יעקב יוסף ווינקלער שליט"א** אשר טרח ועמל בהלכות אלו, והוציא לאור ספר יקר וחשוב בשם **'פנינת המקדש'** בכל עניניי זכר לחורבן ממקור ההלכה עד הלכה למעשה והוא

מעשה אומן מסודר, והספר היה לי לעזר בכמה ענינים, ובכמה מקומות העתקתי פסקי הלכות בשם גדולי הפוסקים המובאים בספר הנ"ל.

כבד את אביך, משפע ברכה עליונה יתברך כבוד **אבי מורי ר' משה שמואל שליט"א** אשר גידל אותי מעודי והשקיע בתוך יוצאי חלציו השקפת התורה משולב במדות טובות וישרות על דרך אשר המקובל מרבתינו ואבותינו נבג"מ, ומה גם שלאחרונה משמים קא זכי לו להעמיד ביתו מחדש עם זוגתו החשובה **מרת שולמית רבקה תחי'** על אדני אמונה התמימה בבורא כל עולמים ובתורתו הקדושה, והם אשר כל מגמת לבם להיות עיניהם צפויים לנו ולכל בני המשפחה בעידוד ובסיוע בעין יפה ובנפש חפיצה, ויזכו לראות חן וחסד ונחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם שיחיו לאורך ימים ושנים טובים, ולא ימוש התורה מפי זרעם עד עולם.

חייב אדם בכבוד חמיו, בבואי עם הספר אשא כוס ברכה ותהלה לכבוד מורי חמי **הרב ר' בן ציון בייער שליט"א** מיושבי באהלה של תורה בעירנו מאנסי וברכה אחת לכבוד חמותי זוגתו נוות ביתו האשה החשובה בת גדולים **מרת חיי שרה תחי'** אשר כבן אהוב נוטים אלי יחדיו חיבה יתירה, ועושים יותר מיכולתם להסיר ממנו ומכל יוצאי חלציהם כל מכשול וטירדא ומאז באתי אל ביתם החזוקני בדרך כבוד והדרוכני על דרך התורה והמצוה בסבר פנים יפות ובנעימה יתירה, יזכו לראות נחת דקדושה מאתנו ומכל בני משפחתנו מתוך בריות דגופא ונהורא מעליא.

נשים במאי זכין, באתנוויי גברייהו בי רבנן, ברכה מיוחדת לכבוד זוגתי החשובה האשה הצנועה וחסידה **מרת לאה ריזל תחי'**, העומדת בכל עת בימיני ובפרט אשר עינה פקוחה למנוע ממני טירדות רבות כדי שאוכל לעסוק בתורה

בהרחבת גבולי בתלמידים ובהוצאת הספרים לתועלת הרבים, ומפעלות
חשובות כגון מדידת תחומין, ומוסרת נפשה על חינוך בנינו שיחיו, יזכנו ה'
שנזכה גם יחד לחנך צאצאנו שיחיו לתורה ולחופה ולמעשים טוב ולראות
מהם נחת דקדושה מתוך הרחבת הדעת מעתה ועד עולם אמן.

יחזקאל שרגא ווייס

בס"ד

יום ב', ז' לחודש ניסן תשפ"ד לפ"ק

אל הדרת כבוד הרב הגאון החסיד מפאר הזמן, העומד לנס וגאון, ואשר
כסתו מוטלת מבין גדולי משפיעי השקפה במדינתנו, ואשר לו אוון קשבת
להיות נאמן ומסור ולהשליך נפשו מנגד בהעמדת דת תורה במהרה על
תילה בריבוי נושאים שעל הפרק כבוד מו"ה יחזקאל שרגא ווייס שליט"א

באתי בזה בידידות והערצה המקלקלים את השורה להופיע במכתב המלצה והסכמה,
להביע רגשי לבי בהכרת הטוב והוקרה רבה על עמלכם הנשגבה לחבר קונטרס על הענין
הנחוץ והבוער של ההדרכה והשקפה הנכונה בסוגיא המורכבת של עסק הניגון והזמרה.
אשר נפש כל חרד לדבר ה' משתוקקת זה מכבר לחיבור שכזה, להורות ולהבהיר את דרך
התורה האמיתית אופני המותר והאסור בהאי סוגיא עמומה, אשר הלכותי' קשורים באופן
בל יפרד עם איכות הניגון, וצורת השפעתו, ומגמת שמיעתו, אשר נצרכים הרבה חושים
דקים להבדיל ולהבחין בין הגוטה לצד הקדושה לבין הפיכס ח"ו. ורוב ההתפשטות של
שימוש בזמרה ונגינה מרחש בכל הזדמנות אם בציבור אם ליחיד הכבידה וטישטשה את
יכולת הצבת גבולות וגדרים הראוים, עד שהרבה פעמים יראי ד' וכואבי כבודו ויראתו -
מחשש גרם חילולם ח"ו - מצאו עצמם באזלת יד מבלי דעת ויכולת האיך לקבוע יתידות
בזה, ולהגדיר את ההנהגה הראויה.

ואנהירינהו לעיינין מן שמיא לא' מהמיוחדים שבחבורה להעיר רוחו, לשנס מתניו, בכואבו
ודאגתו את כאב ודאגת ישראל בני קל חי הכשרים והיראים, ומה גם לב צעירי הצאן
התועים כשה אובד שנשבים בתמימתם אחר כח המושך שכזה, מבלי דעת להבחין בין
קודש לחול, אור לחושך, ישראל לעמים, ואצל בין קודש לקודש, שלא הרי ציור מצב בזה
כציור מצב בזה.

וחיבור חיבור נפלא המשולב מן ההלכה הפסוקה והכרורה תוך כדי סידור וחילוק הנושאים
באופן ברור, בחילוק מדריגות ומצבים, וכל סוגי הספיקות לתת להם הגדרה להיכן ינמו
צדדיהם, שתהיה האפשרות להכריע באופן האפשרי לכל א' וא' - בדרך ככל.

ובזאת גם הניף ידו המוכשרות ומנסיונו הרב - להסב את תשומת לב והנפש למושגי ההשקפה וההרגש הדקים שבדבר - ע"י ליקוט נפלא באופן ברור ומסודר - של מראי מקומות יסודיים ונמרצים, מקורות נטועים וחקוקים החצובים מאש דת תורתנו הקדושה, המאירה במסוריה ואורחותיה הטהורים, משיבי הנפש, להראות עוצם משמעות האחריות וכובד המשקל, אשר מחד גיסא ניתן להתעלות בזה עד שמי שמים בדביקות ופרישות, ומאדך גיסא - ח"ו - להתדרדר לעבר עומקא דתהום רבה, אשר תאבד ותנתק הנשמה ממקור שורשה לאבדון עולם רח"ל ולשיזבון (כי כל מושג זמרה ונגינה הם שפת הנשמה ולא הגוף בכלל, ואין שם בחינת ממוצע, ודו"ק).

ומעתה האפשרות ביד כל מבקש ה' ואמיתת רצונו להיות כלי אומנות בידו, לדעת הדרך ילך בה והמעשה אשר יעשה, ותחזקנה לבות תמימי דרך לעמוד איתן בנאמנות וישרות להיות לבם לשמים לקיים בכל דרכיך דעהו כרצון ה' הטוב עמנו.

ויה"ר שתעשנה ידיכם תושי', ותינצל מכל מכשול, ותזכו לכוון אל האמת בכל אשר תפנו. ואין ספק שבזכות הצלת והסרת מכשול מרבים מחטוא בזלזול קדושת עבודת השיר, ובפרט מפריקת עול, וחובת השתתפות בצער השכינה וישראל, אשר כמה הלכתא רכרכי נקבעו בהך שמעתתא מכוחה בפוסקים, תזכו להיות בעז"ה מהשמיחים בשמחת יראי ד', ולגיל ולרנן בהתגלות כבוד תפארת מלכות שמים, ובביעור כוחות הגרמא בניזקין המעיקין לשכונה"ק.

ונזכה לשיבת הכהנים לעבודתם, והלויים לשירם ולזמרם, בקול רנה ותוקה, והמזון חוגג, ותזכו אתם וכל הגלויים אליכם לחוג את חג הפסח הבא עלינו לטובה, בדצה וחדוה, ובשיר חדש על גאולתינו ופדות נפשינו, פדויים לציון ברנה, אמן ואמן.

הב"ד המוקירכם ומכבדכם ומכיר טובתכם עד למאוד

שאל יחודה חלוי פריזנט

יצחק אלעזר מאסקאוויטש

אבדק"ק שאץ - נשיא ישיבת אור תורה

הנה ראיתי את הקונטרס שחיבר ידידי עוז הרה"ג מוה"ר יחזקאל שרגא ווייס שליט"א מנהל רוחני בישיבתינו אור תורה מאנסי יצ"ו - והוא לבאר היטב את ההלכה של גנינה ומוזיק ונקרא בשם לומר בשמך עליון.

וכמו כל מעשיו וספריו עד הנה בסידור נכון, ובעיון וישרות, כן מעשהו כאן לברר הלכה זו שבמעט נשתכחה בזמנינו - ובפרט בין הבחורים, ואפילו יראים ושלמים מבקשי השם החרדים על דברו (אשר להם מיוחד הקונטרס) אינם יודעים באיזה אופנים יש איסור גמור, ובאיזה אופנים יש מחלוקת הפוסקים, ובאיזה אופנים יש היתרים דחוקים, ומה שמותר - והכל מסודר ומבואר היטב. וברור הוא שהקונטרס זה יזכה את הרבים ויוציא מכשול מבין זרע ישראל הקדושים.

וראיתי להוסיף נקודה בהשקפה מלבד אשר דיבר הרה"ג המחבר שליט"א כמה זה משחית את הנפש ומוציא את האדם מסולם הדביקות לתורה, ונפלא הוא לשון הרמב"ם שהביא המחבר בפ"א שזה פוגם בקדושת ישראל.

ויש בזה עוד נקודה שאפילו לשם שמים יש מדרגות שאם מזמרינ' ערליכער ערענסטער ניגון' שנתחבר ע"י יראי השם והוא מחובר על איזה פסוק או מאמר חז"ל, ומעורר הרגש וה'געפילן' להתדבק בהפסוק זה ודאי נקרא לש"ש [ואפי' בלא פסוק אם מעורר האדם לעניני יר"ש וענינים קדושים ג"כ הוא דבר מאוד נכון וקדוש].

אבל עיקר ענין שיר וזמר שנראה מפסוקים תהלים שעצם עומק השיר היה דיבור של דביקות הלב להקב"ה, והרב בעל התניא כתב כן שהוא ענין של צעקה אל השם באופן סודי, וזה הדרך האמיתי של שירה וזמרה שהיא תפילה עמוקה אל ה', או הילול אל ה'. וצורת הגנינה בזמנינו הוא ר"ל מלא גוי'שע טעם, מלא הוללות, ודבר מפורסם מצדיקים ששמחה בלא יראה הוא הוללות.

ויעזור השי"ת לשלוח עלינו רוח טהרה ובפרט לקראת הימים הבאים לקראתינו שנזכה לקדש ש"ש.

ר"ח אדר א' תשע"ו

חק' יצחק אלעזר מאסקאוויטש

הקדמה

הנה כדי להשיג תועלת מקונטרס הנכוחי, נחוץ שהקורא יבין בטוב מהות ומטרת הקונטרס, לכן מן הראוי לבאר איזה נקודות בעזה"י.

הנה באמת מבואר בגמרא מסכת סוטה דיש חיוב למחות באותן שאינם נזהרים בהלכות הנוגע לנגינה, אמנם מכל מקום למעשה יש לציין מה שמבואר בספר ים של שלמה (גיטין פ"ק ס' י"ח) שמחמת ירידת הדורות אין בנו כח למחות על זה, וכן הוא ב"פלא יועץ" (ערך שיר), ואם גדולי עולם זי"ע מאותן הדורות הקדומים, כבר התלוננו שאין בכחם למחות על זה ומה נענה אנן אבתרי', ובודאי שלא באנו בקונטרס זה למחות על ענין זה.

אמנם מצד אחר יש לדעת דמבואר בים של שלמה הנ"ל שמכל מקום יש לנו להזהר בעצמינו מלהיות נתפס באיסורים אלו, וב"פלא יועץ" מבואר דלאותן אנשים שיודע שיקבלו דבריו חייב להזהירם ולהודיעם האיסורים השייכים בענין זה.

ובכן מטרת הקונטרס הוא רק ללמד עם בני אדם ובפרט לדור הצעיר את המעשה אשר יעשון. וכמו שהורה לנו שלמה המלך ע"ה במשלי (ט' ח'-ט') הוכח לחכם ויאהבך, תן לחכם ויחכם עוד, הודע לצדיק ויוסף לקח.

ותלי"ת שבמשך השנים זכיתי ללמוד תורה עם בחורי חמד הגונים, זרע ברך ה', והוכחתי לדעת שב"ה לא אלמן ישראל, וחסדי ה' לא עזב אותנו אף בגלות המר הזה, ועדיין ישנם הרבה בחורים צעירים, ואברכים מבוגרים, אשר מלגיון של מלך ה' צבאות המה, ומדקדקין על כל פרט ופרט מתורת משה רבינו ע"ה, וכשנתוודע להם בברירות ההלכות הנוגעים לנגינה ומוזיק, אזי מבטלים דעתם ורצונם לדעת תורתנו הקדושה, ואינם זזים ימין או שמאל ואינם מוותרים מקוצו של יו"ד של הלכה.

אמנם לדאבונינו, אף אלו צעירי צאן קדשים נכשלים לפעמים באיסורים אלו, והעיקר הסיבה לזה הוא, מחמת שאין השלחן ערוך לפניהם לדעת פרטי ההלכות האין להתנהג בהם הלכה למעשה ב'פראקטיק'. ובאמת שורה בענין זה ערבוביא גדול, ורובם ככולם אינם יודעים להבחין בין אותן חלקי הנגינה שהם אסורים בהחלט מצד עיקר הלכה, ואיזה מהן אסורים מצד 'אידישע געפיל', ואיזה מהן מותר לגמרי, ואיזה מהן מותר רק בעת הצורך, וכל הסוגיא של 'מוזיק' מסובך מאוד בדעת ההמון, וזהו הגורם הגדול שאף תמימי צאן קדשים אין להם עוז ואומץ לעמוד בנסיון הגדול הזה ששורה בדור הזה, להדמות כמו קוף שהוא עושה רק מה שרואה בעיניו שאחרים עושים, והתמימי לב אינם יודעים רק מה שעושים הפוחזים והרקים, והם נתפסים אחריהם והולכים אחריהם כצאן לטבח, ובפרט שמה שהרקים עושים כל עניניהם מסודר לפני כל בגוונים יפים ותמונות נאות (אדווערטייזמענט'ס), ומוצג להקונים כאילו הם הן אותן ההולכין קדימה לארץ חמדה וטובה, וירא מנוחה כי טוב. ומצד אחר האמת נעדרת, והתורה וההלכה מונחת בקרן זויות, מסובך ומעוטף באיצטלא של ישנות, ומה יעשה הבן שלא יחטא.

שמעתי בשם הרה"צ המפורסם הגאון ר' שמעון שוואב זצ"ל אבדק"ק קהל עדת ישורין וואשינגטאן הייטס שפירוש הפסוק (תהלים קיט, נא) זדים הליצני עד מאוד, מתורתך לא נטיתי, פי' "זדים הליצני", שהזדים עשו ליצנות, שאני "עד מאוד", שאני קיצוני, דהיינו שאני איש "עד מאוד", אבל האמת הוא, שאני לא אמרתי רק דברים שהם בגדר "מתורתך לא נטיתי", שכל דברי הם עפ"י הלכה ואין בהם שום קיצוניות, ודפח"ח.

הנה דברים אלו נוגע גם בעניני מוזיק, שהרבה מההמון חושבים שאלו הדברים הם בבחינת "עד מאוד", דהיינו דברים קיצונים או חומרות בעלמא, אבל האמת הוא שדברים אלו הם רק "מתורתך לא נטיתי", שכמה וכמה ענינים הם הלכות פסוקות בשו"ע והפוסקים. וכאמור הוכחתי לדעת שבחסדי ה' עדיין ישנם הרבה מצעירי צאן קדשים, וגם אברכים מבוגרים, שכששומעים דבר ה' באמת אז מקבלים עליהם להתנהג על דרך התורה וההלכה.

לכן אמרתי שיש תועלת רב לקבץ כל ההלכות המבוארים בהפוסקים, ולסדרם לפי ענינים, כדי שיהיו כשלחן ערוך המוכן לאכול לאברכים ובחורים החרדים לדבר ה'. ותקותינו אמיץ שהקונטרס יהיו להם לתועלת רב, ויתן להם בהירות, וכוחות הנפש, שלא יתפסו אחר הזרם השורה ברחובות להתדמות להנכרים הפוזזים והרקים, אלא אדרבה יתדבקו בחכמים ותלמידיהם, ובזה יקיימו גם מצות עשה של ולדבקה בו (דברים יא, כב). ובזכות המצוה נוכל להחזיק מעמיד בגלות המר הזה, ונזכה להרמת קרן התורה וחסידות עד ביאת גואל צדק בב"א.

הנה יש אופנים שיש שאסור מדינא דגמרא לזמר בכלי שיר, או לשיר בפה. יש אופנים שאסור משום זכר לחורבן, ויש שאסור משום בזיון התורה, ויש שאסור משום מושב ליצים, ויש שאסור משום מגרה יצר הרע, ותקותינו לפרט ולפרש דבר דבור על אופניו במשך דברינו.

ומבואר בדברי חז"ל חומר עונש המזלזל באיסור שמיעת נגינה וזמרה, דאיתא בגמ' (סוטה מ"ח ע"א) אמר רב, אודנא דשמעא זמרא תעקר, אמר רבא זמרא בביתא חורבא בסיפא, וכתב היעב"ץ בסידורו (דיני ת"ב) וז"ל: בעו"ה נתקיים לעינינו בימינו בבעלי בתים רבים וגדולים כפלטין של מלכים, שהיו כל ימיהם כחגים והיה תוף וחליל משתיהם, ונסבו לנכרים בתיהם אע"פ שהיו בידם מעשים טובים, כי גדלה קנאת ה' על הדבר הזה, עכ"ל.

ולדאבונינו אצל המון עם שורה בלבול הדעת בהלכה חמורה זו, ובפרט אצל הדור הצעיר שלאחרונה נתקדם ה'טענעלאגיע' ונתפתח הענין של נגינה ו'מוזיק' פי כמה ממה שהיה מאז ומקדם, והתלמידים החרדים לדבר ה' צמאים לליבון הדברים בהלכה ובהשקפה, כדי שידעו את הדרך אשר ילכו בה.

והיות כי ירא אנכי לקבוע הלכה למעשה, האסור והמותר, בדברים שאיסורם אינם איסור מוחלט, לכן לא קבענו להכריע הלכה למעשה לא לאיסור ולא להיתר, אלא להביא הדברים ממקורן ושרשן לסדר כל הדיעות הן האוסרים והן המתירים, כל ענין וענין דבר דיבור על אופניו.

ויהי' זה חלקינו בעמלינו, שהתלמידים החרדים לדבר ה' שמגמתם להתנהג עפ"י השו"ע, ולא לעבור על שום נדנוד איסור במה שנוגע ל'מוזיק' ולנגינה, יבינו החילוקי דעות בהענין, ויקבעו לעצמם גדרים וסייגים בהענין לפי מצבם, ובאם ירגישו שהם מסובכים בהענין יבקשו הדרכה ממורה מובהק.

וגם הרווחנו בזה שיתוודע נחיצות הענין לבני תורה, עד כמה דקדקו הפוסקים ונזהרו גדולי ישראל באיסור זה.

הנה כדי שיהא הסוגיא המבוכה מתיישב יפה על לב התלמידים, מקודם יחדנו פרק ראשון לבאר מהות הניגון וכחה והשפעתה, ואח"כ ראינו לנכון לחלק הענין לשני סוגים, בפרק ב' וג' יבואר אופני האיסור השייכים אצל נגינה ו'מוזיק' הכשרים מצד עצמם, ובפרק ד' יבואר הגדר של נגינה ו'מוזיק' שאינם כשרים מצד עצמם, וגם הוספנו בפרק ה' לבאר עניני נגינה ו'מוזיק' ע"פ פנימיות התורה מלוקט מפי ספרים וסופרים, ועוד הוספנו בפרק ו' לתאר ציור של שירה וזמרה שהיתה בבית מקדשינו ותפארתנו שיבנה בב"א, ובסוף הקונטרס ראינו לנכון לצרף 'מאמר הניגון', מתוך הספר אמרי טל להרה"ק מלעברטוב זי"ע הי"ד, שבו מבאר הרבה ענינים בכח הניגון והשפעתה.

וכדי שיפיק מדברינו התועלת הנרצה, להוציא להלכה למעשה, ראינו שיש להגדיר האיסורים לתשעה דרגות, ובזה הרווחנו שאף מי שיש לו צורך להקל כפי איזה דרגא השייך אצלו, לא יבא לזלזל באיסור חמור באופן שאינו צריך ולא ידמה בנפשו כי בזמנינו הותר הרצועה ח"ו.

דרגה א': ניגונים שמצד הלכה המה מותרים אף למהדרין, מ"מ חסידים ואנשי מעשה הקפידו שלא לנגנם - כיון שאצל החסידים כל הענין של נגינה וזמרה הוא חלק מעבודת הש"י.

דרגה ב': הנהגה לבעל נפש המדקדק בהלכה.

דרגה ג': הנהגה למקיים עיקרי הדינים המבוארים בשו"ע.

דרגה ד': הנהגה להסומך על שיטת המקילים המובא בשו"ע.

דרגא ה': מנהג העולם, ע"פ לימודי זכות שהמציאו גדולי פוסקי זמנינו זצוק"ל.

דרגא ו': אופנים שיש למצוא לימוד זכות, אמנם יש להתייעץ מראש עם מורה הוראה ומחנך שידוע ומבין המצב.

דרגא ז': אופנים האסורים, שהם מתדמים להיתר, וכמה פעמים דומים למצוה, ויש לבן תורה להיזהר שלא להחליף האסור בהמותר.

דרגא ח': נגינה האסורה בזמנים ומקומות מסוימים.

דרגא ט': נגינה שאסורה בהחלט, ויש חיוב להזהיר במי שידוע שישמע לדבריו.

